

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelma 2014–2020

Täytäntöönpano 2017

Toimintaohjelma

Toimintaohjelman tavoitteena on luoda kalataloudelle kilpailukykyinen toimintaympäristö, joka kannustaa ja mahdollistaa alan arvoketjun kestävä kasvun ja uudistumisen. Toimintaympäristön kehittämisessä korostuu kannustavan säätelyn kehittäminen sekä rohkeiden kokeilujen edistäminen. Ohjelman tavoitteena on myös varmistaa Suomen kalavarojen elinvoimaisuus ja monimuotoisuus erityisesti kalakantojen luontaista lisääntymistä edistämällä. Kalatalouden, vesienkäytön ja ympäristönsuojelun tavoitteiden yhteensovittamisella edistetään rakentavaa vuoropuhelua sekä luodaan edellytykset kestäville kasvuille. Ohjelma edistää myös muita mereen liittyviä taloudellisia toimintoja ja ympäristön suojelua yhdenmety meripolitiikan puitteissa. Toimintaohjelman tuet kohdennetaan erityisesti kasvua ja uudistumista tukeviin toimiin kalataloudessa ja sinisen biotalouden alalla. Toimintaohjelma tukee osaltaan älykästä, kestävä ja osallistavaa kasvua tukevan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista.

Kansalliset strategiset päämäärät linkittyvät Euroopan unionin määrittelemiін rahaston painopisteisiin. Alla olevassa taulukossa on kuvattu rahoitusjakauma painopisteittäin ja tähän mennessä päätöksin sidottu rahoitus.

Painopistealue	EU (€)	Kansall. (€)	Yhteensä (€)	Päätökset 2014-2017 (€)
Kestävä kalastus	12 300 000	17 700 000	30 000 000	12 087 180
Kestävä vesiviljely	15 700 000	22 100 000	37 800 000	15 207 572
Yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpano	30 000 000	5 500 000	35 500 000	23 729 580
Paikallinen kehittäminen	4 400 000	5 000 000	9 400 000	4 746 731
Jalostus ja kauppa	5 500 000	7 000 000	12 500 000	7 432 373
Meripolitiikka	4 400 000	6 200 000	10 600 000	2 683 050
Tekninen apu	2 100 000	3 000 000	5 100 000	4 423 325
Yhteensä	74 400 000	66 500 000	140 900 000	70 309 811

Täytäntöönpano 2017

Toimintaohjelman toimeenpanossa ei tapahtunut juurikaan muutoksia edelliseen raportointivuoteen verrattuna. Toimintaohjelman toteuttaminen on sujuvoitunut, mm. käsittelyajat tukihakemusten käsittelyssä ja maksatuksessa ovat yhä lyhentyneet. Tietojärjestelmän osalta valvonta- ja raportointiosiot sekä komissiolle toimitettavaan vuotuisen maksupyyntöön liittyviä ominaisuuksia on vielä toteutuksen alla.

Vuonna 2017 käynnistyivät kalastuksen ja vesiviljelyn innovaatio-ohjelmat, kalastuksen ympäristöohjelma sekä tutkijoiden ja kalastajien välinen kumppanuus. Näillä monivuotisilla innovaatio-ohjelmilla pyritään koko toimialaa pysyvästi hyödyttävään kehitystyöhön. Ohjelmien tavoitteena on edistää yritysten välistä sekä yksityisten ja julkisten toimijoiden väliseen kumppanuuteen perustuvaa verkostomaista kehitystyötä ja suunnata se Suomen toimintaohjelman keskeisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseen.

Meri- ja kalatalousverkosto, joka vastaa mm. toimintaohjelmasta tiedottamisesta ja ohjelman verkkoportaalista, on ollut yhä aktiivisemmin mukana erilaisissa tapahtumissa, niin järjestäjänä kuin osallistujanakin. Meri- ja kalatalousverkoston verkkosivujen kehittäminen on jatkunut ja verkkosivujen (www.merijakalatalous.fi) ja facebookin lisäksi verkosto on aloittanut tiedottamaan myös twitterissä @Merijakala.

Taloudellisten ohjelmaindikaattoreiden valossa toimeenpano on edennyt aikataulussa. Painopisteen 6 (yhdennetty meripolitiikka) osalta ollaan vielä hieman jäljessä vuoden 2018 välitavoitetta.

Hankemäärät ovat vielä suhteellisen pieniä. Kuitenkin merkittävimmät, koko elinkeinon kannalta strategisesti keskeiset investoinnit ja hankkeet (erityisesti innovaatio-ohjelmat) on pyritty saamaan käyntiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ohjelmakautta.

Tulosindikaattoreiden toteutuneet tiedot ovat viiveellä käytössä, koska niiden tiedot pohjautuvat yleensä hanketta seuraavan vuoden tilinpäätöstietoihin. Tässä vaiheessa ohjelmakautta tulosindikaattoreiden tietoja on käytössä vielä melko vähän. Seuraavaksi vielä lyhyt kuvaus painopisteittäin merkittävimmistä asioista vuodelta 2017:

Kestävä kalastus

Painopisteestä on vuonna 2017 tuettu enimmäkseen saaliin arvon lisäämiseen liittyviä hankintoja, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä hankintoja, moottorinvaihtoja sekä pyydyshankintoja ympäristöinvestointeina. Painopisteestä on maksettu myös hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamien vahinkojen korvaukset vuonna 2017. Kalasatamainvestointeja tuettiin yhden määräaikaisen hakumenettelyn puitteissa. Lisäksi tämän painopisteen alla olevat innovaatio-ohjelmat, Tutkijoiden ja kalastajien välinen kumppanuus ja Kalastuksen innovaatio-ohjelma, käynnistyivät vuonna 2017. Kalastuksen innovaatio-ohjelmassa panostetaan muun muassa kalanjalostuksen sivuvirtoihin perustuvien lisäarvotuotteiden ja elintarvikkeiden kehittämiseen sekä silakan ja muiden vajaasti hyödynnettyjen kalalajien kasvavaan elintarvikekäyttöön. Tutkijoiden ja kalastajien välisen kumppanuuden ohjelmassa pyritään kehittämään esimerkiksi uusia pyydyksiä ja kalastusmenetelmiä, jotka osaltaan parantaisivat kalastuksen toimintaedellytyksiä ja edesauttaisivat liiketoiminnan kannattavuuden parantumista ja alan vetovoimaisuuden lisäämistä.

Kestävä vesiviljely

Vuonna 2017 rakennettiin Varkauteen kalankasvatuksen suuren mittakaavan kiertovesilaitos. Laitoksen tuotantotavoite on miljoona kiloa kirjolohta. Investointi on merkittävä sisävesialueen kalankasvatuksen kehittymisen näkökulmasta. Investointien kokonaiskustannukset olivat yhteensä yli 11 miljoona euroa (Toimintaohjelman tuki viisi miljoonaa euroa). Hankkeen työllisyysvaikutus on 16 henkilötyövuotta. Lisäksi painopisteestä tuettiin erilaisia tuotannon tehostamiseen liittyviä hankkeita sekä vesiviljelyn ympäristösertifiointityötä (ASC). Myös vesiviljelyn innovaatio-ohjelma käynnistyi vuoden 2017 aikana.

Yhteisin kalastuspolitiikan täytäntöönpano

Painopisteen kautta on tuettu yhteisen kalastuspolitiikan toteutumista muun muassa varmistamalla kalastuksenseurantakeskuksen toiminta, vahvistamalla valvonnan henkilöresursseja, kehittämällä ja ylläpitämällä kalastuksen valvonnan tietojärjestelmiä, valvonta-alusten ja -kaluston hankinnalla sekä kehittämällä ja tehostamalla valvonnan seuraamusjärjestelmää. Lisäksi vuonna 2017 on myönnetty rahoitusta Rajavartiolaitoksen vartioalusten osallistumiseen Itämeren yhteisvalvontakampanjoihin. Suomi toteuttaa myös kansallista komission hyväksymää tiedonkeruuohjelmaa (KOM 8826/2016).

Paikallinen kehittäminen

Paikallisten toimintaryhmien toiminta on edennyt tavoitellusti vuoden 2017 aikana. Tähän mennessä toimintaryhmät ovat sitoneet rahaa noin kolme miljoona euroa. Paikallisten toimintaryhmien toimintaa arvioitiin vuoden 2017 aikana sekä hallinnon toimesta että ryhmien toteuttamana oma-arviointina. Toimintaryhmien oma-arvioinnin perusteella ryhmät tiedottavat toimistaan aktiivisesti ja järjestävät erilaisia verkostoitumistapaamisia alueillaan ahkerasti. Tiedotuksen ja neuvonnan lisäksi paikalliset toimintaryhmät

ovat rahoittaneet mm. erilaisia selvityksiä, koulutuksia ja yhteistyöhankkeita. Tällä hetkellä on käynnissä monia mielenkiintoisia hankkeita, kuten esimerkiksi Suomenlahden Merikalastajat YouTube-videosarja ja Sähköiset myyntikanavat kalan suoramyyntissä -valmennus sekä useampia hankkeita liittyen kalastusmatkailuun ja vajaasti hyödynnettyihin kaloihin.

Jalostus ja kauppa

Pääosa kalatalouden arvoketjun työpaikoista on kaupan ja jalostuksen sektorilla. Sektorilla keskittyminen jatkuu. Isoimmilla jalostusyriyksillä on investointihalukkuutta ja halukkuutta panostaa vientiin.

Painopisteen kautta on tuettu mm. toimitila ja laitehankintoja. Tämän painopisteen kautta tuettu hanke on myös silakan ja kilohailin trooli- ja rysäkalastuksen MSC-sertifiointiprosessi (Suomen Ammattikalastajaliitto; Toimintaohjelman tuki 147 000 euroa). Silakan ja kilohailin kalastuksen MSC-täysarviointi on ensimmäinen laatuaan Suomessa.

Meripolitiikka

Suomen toimintaohjelman meripolitiikkaa koskevan osion tavoitteena on parantaa meriympäristön suojelua sekä luoda edellytyksiä meriluonnonvarojen monipuoliselle ja kestäväälle hyödyntämiselle. Tavoitteena on myös merellisten toimintojen ja tavoitteiden yhteen sovittaminen esimerkiksi meripolitiikan kansallista koordinaatiota ja yhteistyötä kehittämällä. Vuonna 2017 rahoitettiin yhteensä 10 meripolitiikan hanketta sekä käynnistettiin avoin hakumenettely, jossa haettiin hanke-ehdotuksia meriosaamisen ja yhteistyön kehittämiseksi.

Tekninen tuki

Teknisen tuesta maksetaan toimintaohjelman toimeenpanoon liittyviä kustannuksia, mm. toimintaohjelman hallinnointia, sähköisten tietojärjestelmien (HYRRÄ ja EMKR) kehittämistä ja ylläpitoa, kalatalousverkoston toimintaa sekä toimintaohjelman arviointi ja ennakointi -kokonaisuutta.